

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindellicorum ; Dilingæ, 1695

Discursus XV. De geminis aliis peccatis, quæ in Educatione filiorum
committuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45964](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45964)

DISCURSUS XV.

De geminis aliis peccatis, qua in Educatione filiorum committuntur.

Sapientum opinio est, omnium Gentium consensu recepta, non posse filium ex aequo Patrum beneficia committere.

Trist. l. 1. pensare. Quidquid fecerit filius, nihil beneficiis a patre acceptis dignum fecit. Hisce maximis me non oppono, sed omnino ad stipulor, eaque confirmo. Solū inquirō, quale bonum sit vivere, si non vivitur bene? *Non est bonum vivere, sed bene vivere.* Ethnici vox est, in tenebris gentilitatis suae veritatem hanc agnoscens. Parentes corpus nobis dederunt, hostem domesticum Spiritus, & in peccato nos genuerunt; & dum membra peccato originali infecta nobis subministraverunt, quibus cum Anima strictissimā unione colligatur, simul omnium vitiorum materiam suppeditarunt; unde Anima, quae in Dei manibus est purissima, cum carnem nostram subit, illico redditur immunda. Quale igitur beneficium est hoc, si Parentes gravissimam hanc calamitatem bonā educatione non compensant? nec omni contentione student, ut plagam illam ac vulnera, quae, si non ab illorum animis, manibus certè inflicta fuere, cicatricem obducant? reverà, quantumcumque sit beneficium, vitam à

Parentibus accepisse, est adhuc oppidò imperfectum; & ideo, ut ad suam perfectionem perducatur, & omnibus absolvatur numeris, aliis duobus non levis peccatis obviandum est, quae in praesenti proponere decrevi, quaeque ubi à vobis emendata videro, tunc enim verò credam, quòd titulum Patrum ac Matrum ex vero promeremini. Sunt autem haec duo; primum: Negare filii libertatem, quam jure concedere oporteret; alterum verò; libertatem iis concedere, quam jure oporteret iis negare. A primo ordiamur.

I.

II. Libertas, quam filii concedere oporteret, negari autem per frequenter solet, est illa, quae vita statum, ad quem ipsi inclinatione sua feruntur, eligere liberè possunt. Erit quandoque Patrem reperire, qui in coronā filiorum suorum jam grandiusculorum vesperi ad ignem consideat, ac cum uxore suā hujusmodi colloquium occipiat: Hunc (& ex matris natu maximum designat) destinamus Sacerdotio, alteri de uxore providebimus, qui familiam propaget. Ex duabus filiabus natu majorem matrimonio iligabimus; alteram ad nostram domum usum nobiscum retinebimus, & sic sumptibus, quos in ancillam semper alendam

IS

dam expandere necesse foret, par-
 cemus. Verum parcids ista. Est hoc,
 pannum ex alienâ officinâ præcinde-
 re, & inde tamen sibi vestem concinna-
 re. Quis vobis Patribus tantum con-
 tulit auctoritatis in voluntates filiorum
 vestrorum? Si ille, quem vos Sacerdo-
 tem vultis, lapsu temporis amoribus
 impjicetur, malis artibus animum ad-
 iiciat, nec diem intermitrat, quo non
 innumeris se se immunditiis inquinet:
 an non hujusmodi filium vestrum per-
 petuo castitatis vinculo obligare, idem
 est, ac earentâ eum igneâ constringere?
 Et si filia illa minor, exemplo vestro
 incitata, quod à vobis, eodem lecto
 maritali concumbens (neque hic plu-
 ra à me petite, ne quædam in me-
 dium affectam majore Zelo, quàm
 prudentiâ; cum verè hodie non Dæ-
 monum, sed Parentum magisterio Ju-
 ventus primò condiscat nequitiam)
 accepit, ipsa inquam illa filia minor,
 quam servam domesticam vultis, suo-
 met ingenio maritum clandestinum
 sibi inveniatur, cui legitimum dare re-
 nuistis: an non, dum domo eam ve-
 strâ concluditis, pro salario; quod
 tanquam famulæ debetis, æternam
 damnationem appenditis; Et si utra-
 que hæc anima vestrâ destinatione
 sempiterno exitio involvatur, quis, ni-
 si vos, qui ad interitum utriusque tam
 strenuè operam vestram junxistis, ad
 Dei tribunal rationem dare compelle-
 tur? Revera nullum est negotium mo-
 menti majoris, quod tamen minori
 curâ & clavis velut oculis peragatur,
 quàm statûs electio. Filii cæcorum
 more ductum Patrum sequuntur; &

Patres apertis oculis solum; quod
 vocant, Interesse, & lucrum suum fo-
 etantes, Filios in fossam ejusmodi præ-
 cipites agunt, ex qua per totam dæmo-
 ceptis æternitatem non sicut emer-
 suri.

III. Id quod præcipuè in statu Sa-
 cerdotali manifestum sit, in cujus ele-
 ctione quandoque plus satis apparet,
 quòd nec Patres, nec Filii satis intelli-
 gant, quid sit, esse Sacerdotem; cum
 hi, rebus minimè perpensis, ad Sacro-
 Ordines accipiendos accurrant; illi
 autem ad eos suscipiendos impellantur,
 solius emolumentis temporalis inde
 colligendi studio. *Nec quisquam sumit
 sibi honorem, sed qui vocatur à Deo,
 tanquam Aaron:* dixit Apostolus, &
 hoc tam procul omni dubio, quòd
 nullus debeat officium ac munus gra-
 vissimum suscipere, nisi manifestè à
 Deo vocatione excitatus, ut S. Paulus
 pro eo, quòd hanc veritatem commem-
 daret, tanquam in prætaxis deducendam,
 jam præsupposuerit, eam in prætaxis
 deductam esse; & hinc usus non est
 verbis imperativis: *Nemo sibi sumat
 honorem:* seu nemo tam sit audax ac
 præsumptuosus, qui hujusmodi di-
 gnitatem sibi arroget; sed verbis solùm
 assertivis: *nemo sumit.* Utinam de
 nostris etiam temporibus verum esset,
 id quòd de antiquis! primis Ecclesiæ
 temporibus multâ industriâ inquirere
 oportebat in eos, qui munus adeò
 sublime ac difficile in humeros suos
 admitterent, & tantùm non vi illatâ
 initiandi erant; dum sub ipsum initia-
 tionis actum in gemitus effusi toto
 corpore contremiscebant. Nunc ve-
 rò

Jerem.
23. 21.

Of. 3. 4.

rò tremenda hæc dignitas eo loco habetur, quo fordidum opificium, majorque pars Christianorum Parentum sacro Altari non verentur uti pro Basi, quâ salta eorum Domus ac Familia aliquanto aliùs surgat. Non nego, esse perquam multos ex Clero, qui munus Sacerdotale pro dignitate sustineant; forsam autem non æquè multos inveniemus, qui ad illud, quâ decet, viâ ac modo pertigerint. Certum esse reor, repeti illa à Deo verba posse, quæ per Jeremiam protulit: *non mittebam Prophetas, & ipsi currebant.* Notate vocem *currebant*; neque enim contenti erant gradatim ascendere, ad solium tam sublime; sed pleno cursu eo ferebantur, cum per saltum promoveri eò jam non possint. Volo dicere, nonnullos ætatem communi jure stabilitam procuratis Dispensationibus præcurrere, & speciosum devotionis titulum obtendere; reipsâ autem aliud nihil, quàm stipendii accelerationem querere. Quin etiam si concedamus illorum vitam, Prophetarum & Sacerdotum esse, Prophetarum tamen, & Sacerdotum Vocatio hæc non est. *Ipsi regnaverunt, & non ex me.* Et quid mirûs est connaturale, quàm velle hominem suâmet voluntate ad statum naturâ suâ superiorem ascendere? Aer suâmet virtute nunquam fit ignis: sed Solem, à quo immutetur, expectat. Sic etiam Deus non vult, ut suis quisquam pedibus ad dignitatem humanâ majorem, qualis est Sacerdotum, se offerat, per Aularum vestibula circumcurfando, donaria offerendo, memorialia porri-

gendo &c. sed vult, ut quisque expectet, donec assumatur tanquam Aaton è Deo: *Applica ad te Aaron.* Vult, ut ipsi unusquisque liberum relinquat, cujus velit virgam florere; non vult, ut artificio quodam flos è virgâ, ex se non florente, progeneretur, câ ferè ratione, quâ hortulani nostri vel repugnante anni tempestate plantas florere faciunt. Verùm enim verò, monita hæc, quæ Sanctis omnibus identidem in ore erant, tanquam summè necessaria & omnino observanda, hodie ut aniles scrupuli exploduntur. Nec enim animum advertere lubet ad periculum, cui se exponit, qui sine debi à vocatione ad Sacros Ordines se intrudit, & in negotio verè maximo Dei voluntatem non exquirit sed solam in consilium adhibet Ambitionem, aut Avaritiam, aut imperitorum Parentum judicium, qui tum se fortunatos somniant, cum vel ipsam Ecclesiam suæ familiæ commodis stipendiarum, aut famulam viderint. At vix filiis illis, qui hac in re parentum suorum consilia audiunt! in fine sentient, quòd ducibus viæ suæ infidis sint usi.

I V. Insula Taprobanae populi, cum notitiâ magnetis destituti essent, & tamen navigare vellent, aves quaedam adhibebant, quæ, ubi è navi libera dimissa erant, naturali illo instinctu, quo ad vallem suam repetendam ferebantur, ad terram revolabant, easque navigantes sequebantur. Verùm advertite, quàm infelix esse soleat eorum conditio, qui ab iis se duci sinunt, qui rationis usû destituuntur. Illa ipsa

Exodi 28. 1.

Jerem. 23. 21.

Of. 8. 4.

volucres, etsi volatu suo ostenderent, ubi tellus esset, non littora tamen, non portus, aut maris sinus indicabant: unde siebat, ut miseri Naucleri, præcuntes secuti, non raro in scopulos impingerent, & diffractâ navi mergerentur. Idem prorsus contingit illis, qui absque Stellarum cognitione mari se committunt, seu, quod idem est, statum quandam arripiunt, cumque periculosum, à Deo non vocati, solumque humanis se motivis regi patiuntur, qualia sunt, auxilio cognatis esse, opes in familiam titulosque inferre. Hi naufragium passi, aut, ut clariùs dicam, æternæ beatitudinis jacturâ multatâ serò nimis intelligunt, longè se aberrâsse, quod cælum & os Domini in negotio gravissimo non interrogant antè, quàm illud aggredierentur. nec iis usi sunt dimensionibus, iis directionibus, quibus solis in portum, tutò appellere conceditur. Quod autem de statu Sacerdotali dixi, proportionem quadam de omni alio dictum esto. Quare nulli non Patrum incumbit, ut filiis suis serò inculcet: ut commendent se sapius Deo, quò suam voluntatem manifestare dignentur; ut Pœnitentiæ & SS. Eucharistiæ Mysteriis crebriùs usurpandis se addicant; ut Imaginem etiam quandam Sanctissimæ Matris Virginis, piis colentium studiis celebrent, piè visitent, eum in finem, ut in opere summi momenti expediundo, & à quo quasi totum dependet salutis nostræ negotium, dirigi mereantur. Christiano siquidem post Gratiâ finalem, nulla à Deo major confertî potest, quàm si

deur illi, bene inchoare, idque vitæ genus amplecti, in quo Deus illum vult vivere; & sic Divinam ejus providentiam in omnibus sequi, non autem temerè illam præire, nec tam duci velle, quàm ducere.

V. In hac ipsâ materiâ alius quipiam error non levis momenti mihi occurrit, quem contra filiorum libertatem committitis; & est, cum, eorum electionem non impeditis quoad vitæ genus, in eo tamen filium aut filiam collocare vultis invitò ac repugnantes. Erit nonnunquam, quem non pudeat sexcentis minis, & manu baculo armatâ cogere filiam, ut huic potius, quàm illi nubat. Nisi consenseris, dicet, neque tu patrem me potro compelles, nec ego te filiam credam. Unde necesse est, ut certicem inclinet misera, & jugum subest sanè quàm molestum; Maritum inquam ferat invitâ obtrusum. Quid autem? An Parens injustus gravi deinde religioni sibi ducit, injuriam tam palparem intulisse? tantæ omnino, & non majori, quàm si resistentem aliam huic potius, quàm illi arbori alligasset. Nascuntur subinde ex Matrimonio ejusmodi coactò tot peccata, adulteriorum, odiorum, discordiarum, quin & cædium nonnunquam ac machinationum, ut Parentem, si priùs ea secum animo reputaret, martire oporteret duriorum esse, si ferre ea posset, ne dicam, si auctor eorum esse vellet. Sacrosanctum Tridentinum Concilium anathemate illos Parentes ferit, qui filias suas invitò ac repugnantes ad vitam Monasticam compellunt.

pellunt. Unde, licet dici non possit, hanc ipsam penam etiam in Parentes extendi, qui huic potius, quam illi marito nubere compellunt, rectè tamen inde univèrsim colligitur, quàm cordi sit Matri Ecclesiæ, ut sua filiis libertas constet, quod maluerit vitæ genus eligendi. Hoc posito, in nullo unquam casu licitum est, filiam filiumve matrimonio elocare, nolentem ac repugnantem: imò ne precibus quidem importunis ita fatigandi sunt, ut à vi illæ nihil differant; in puellis præcipuè, quæ naturâ suâ præ maribus timore ducuntur, ac veterundâ. Quòd si concessum nunquam est, eum filiam maritum obrudere, quem illa non vult, raro quoque licitum erit, eum illi maritum negare, quem illa vult, præsertim ubi aliqua jam promissio intercesserit. Et tamen nunquam ferè Parentes desunt, qui id agant: nec id tamen culpæ sibi ducunt, vel ex immani illâ ignorantia, quæcum a'oleverunt, vel ingenti cæcitate, quam opum cupiditas & amor inducit, qui uous in his sibi Arbitri eligunt; Arbitri sanè haudquaquam legitimus, utpote unius tantum, & non utriusque partis optione ad arbitrandum lectus.

VI. Negari quidem non potest, quin à liberis prudentia & officii ratio postulet, ut Majorum suorum, utpote expertorum, consilia hoc in negotio audiant; confidantque, plus se, obedientiæ merito, felicitatis à Deo in ejusmodi contractibus consecuturos. Ubi tamen ipsi à Parentibus eâ in re disenserint, fixum ratumque esse

debet, quod nullo jure, nec absque gravi peccato cegi possint ad abdicandum se communi cunctis libertate. Sueffione Gallia civitate nobilis ordinum Ductor filiam habebat, formâ ad miraculum insigni: hæc à multis expetita in Sponsam, Patris sui destinatione cuidam & malitiâ & natalibus claro Juveni erat desponsata. At filia, quæ alium quempiam adama-verat, disertè profitebatur, se conjugio à patre sibi proposito nunquam assensuram. Ingens hinc in familiâ dissensio. Affirmabat filia pater: Fidem ego meam obligavi: standum omnino promissis est: eum tibi, quem petis, maritum concedam nunquam; cum ille & opibus, & familia suæ splendore nobis æqualis non sit. Puella vicissim reponerat. Obligaveris, Pater fidem tuam; at non ego meam: si maritum, quem opto, habere me non permiseris, ratum fixumque est, vim mihi meis manibus inferre, & invisam vitam abrumpere. Et hæc sua dicta jurejurando identidem affirmabat. Adcò ut at definiendam tandem litem necesse habuerit parens filiam ad sanctam Antistidem Arnophum adducere, eique controversiæ arbitrium permittere. Audite sententiam viri Sancti & Deo pleni: ad patrem enim conversus agebat: æquum non est, ut filiam invitam matrimonio jungas, eique maritum, quem tam instanter efflagitat, neget: tempore oportebat invigilare, ne amorem hunc versus Juvenem illum conciperet. Deinde filiam contritus: & tu, inquiebat, habebis, quem vis;

bic.

breve tamen tuum erit gaudium. Et ita omnino evenit. Maritus enim, quem deperierat, non multo post tempore occisus viduam reliquit, vixit dum Sponsam. Hinc discant velim Patres, filios suâ non privare libertate; filii autem non ita caecis animi sui motibus inharere, nisi velint istius lux inobedientiae serâ poenitentia tangi, dum libertatis suae prerogativâ abuti sunt, quae, quo est nobilior ac praestantior, hoc minus illi fidendum.

II.

VII. Ut autem haec ita sint, novimus tamen, vim illam, quam Patres filiis suis inferunt, dum status eligendi libertatem iis praescindunt, minus esse frequentem ac usitatam. Aliud est, quod animum meum acerbè vulnerat; Libertas nimirum illa, quae in omni ferè familiâ nimis quàm indulgenter filiis permittitur, eaque triplex, videnti nimirum, conversandi, & sine arbitro inter se agendi. Unde fit, ut miserè, obtentu matrimonii conciliandi, quandoque non agant minus, quam vinculo matrimonii jam constricti. Abusus iste ante alios omnes mihi dolet maximè, & necessitatem imponit, cum Prophetâ ingemiscendi: quis dabit mihi fontem lachrymarum, ut plangam innumeras, quae quotidie plures hac abyssò merguntur, animas! Prima libertas est, *videndi*. Si quod tempus est, quo filias custodire oportet, tempus est adolescentiae, ait Aristoteles. Ratio est, quia ex unâ parte aetas illa insolitâ quasi voluptatum fame stimulatur; ex alterâ, quod voluptatem nunquam experta sit, eam sibi longè

suaviorem repraesentat. Quae de causâ nulla Parentibus custodia videri tunc debet nimis; & quemadmodum illi, qui in Canticis Canticorum super flore adhuc dum viro immatura consiliū inierunt, non antè dixerunt: *Soror nostra parva est, & ubera non habet*, quin illico subjungerent plenior: *quid ergo faciemus sorori nostrae*: id ipsum facere etiam vos par est. Filiam habemus, debent Parentes ad invicem dicere, in ipso primâ aetate flore. Sororem habemus, debetis vos fratres dicere, aetate omnium proximè lubricâ adolescentulam: quid igitur faciemus, ut ne extra custodiam sit? Veram est, videtur dotata egrègiâ indole, ut spem faciat, statim muri instar ad omnem assaultum solidissimam. Nihilominus tamen manus securos nos reddamus: *Si murus est, aedificemus super eum propugnacula*. Faciamus autemurale, ne videatur; neque enim ulla cura, custodia ulla, quae paellam satis custodiat, supervacua est. Sapiens quidam Spartanus, cum Thebanæ civitatis muros uadique altissimos contempleretur, interrogatus, an mœnia satis alta crederet? respondenter respondit, satis, alta non esse, si deberent feminas custodire. Addeque, *si murus est, aedificemus super eum propugnacula*. Oportet, non solum illas custodire ab oculis externorum, sed ab oculis etiam domesticorum: ad imitationem sapientissimæ Judithæ, de qua S. Spiritus affirmat, quod non solum in publico videndam se non exhibuerit, sed ipsa quoque domi sua velut in eremo vixerit: *In superioribus*

Domus sua fecit sibi secretum cubiculum, in quo cum puellis suis clausa morabatur. Et tamen Patres Matresque non solum periculose hujus ætatis filias non includunt, sed ad fenestras liberum iis prospectum permittunt, quin & sub ædium foribus, quantum volunt, oculorum otium: quin, quod adhuc pejus est (audebõne dicere?) quin quod adhuc pejus est, ipsimet Parentes in omnem occasionem invigilant, quã eas discoopertã fronte, facie minio depictã, sinu, brachiis & humeris mediam partem nudis ad choreas seu publicum mercatum oculorum (plus non dicam) & desideriorum deducunt. Hoc faciunt Parentes Christiani, Turcæ non faciunt. Ita est, Turcæ, (quos imò novimus in hac filiarum custodia, præquam ulli alii sint, solertissimos) non faciunt. Faciunt Parentes Christiani, postquam sacro in Baptismo polliciti sunt, renunciate Mundo & Diabolo, & postquam tot annos Legem talem profecti sunt, quæ summam filiorum curam iis inculcat.

VIII. Verum quid mali est, dicitis, filiis ac filiabus libertatem se mutuo contemplandi concedere? Quid mali est? Imò non errabit, qui omne malum dixerit: *Nequius oculo quid creatum est?* clamat Spiritus Sanctus; & vos dicitis: quid mali est, si juvenes oculis procentur? cui credam? vobis? an Divinæ Sapientiæ? Medici à nullo magis sensu dispositionem corporis bonam malamve colligunt, quàm ab oculis: *Nulla ex parte tot signa, quàm ex oculis accipiuntur:*

R. P. Segneri Christ. Instr. Tom. I.

verba sunt Hippocratis, Medicorum Principis. Mibi credite, hac eadem regulã in animi quoque habitu utendum est, an sanus ille, an infirmus sic ac debilis: *Ut valeat oculi, sic totum corpus, ait ille, & ut valeat oculi, sic tota anima,* vos dicite. Si sincerum de conjugum vestrarum honestate judicium ferre cupitis, illarum oculos observate, & de integritate aut dissolutione argumenta habebitis minime fallacia, *Fornicatio mulieris in extollentiã oculorum agnosceretur, dicit Spiritus Sanctus, & in palpebris illius.* Difficile omnino est, videre & non desiderare! & tam difficile, quàm difficile est, scloperum in foco ignem concipere, & illum intra non propagare. *Visum sequitur cogitatio, cogitationem delectatio, delectationem consensus.* Et hoc longè magis quahdo non obiter tantum, sed meditato, & per moram aliquid contuemur. Nam, si quandoque contingit, ut forma illa, quæ oculis delibatur tantum, aliquam cordi violentiam inferat, quàm vim faciet, quæ quasi ex destinato respicitur? Aspectus itaque, cogitatio, & desiderium velut annuli quidam catenæ sunt, attracto uno omnes sequuntur. Unde fit, ut rara omnino illa peccata sint, quæ non ab oculis originem suam trahant. Qua de causã sapientissimè Seleucus, Locrensum Legislator, statuit, ut adultero gemini oculi eruerentur, quia, dicebat, ad mali radicem fodiendum est, ac curandum, ut primi sint ad pœnam, qui primi fuerunt ad culpam. Certum est, quod S. Scriptura oculos nostros præcipuè reos agat peccatorum nostrorum,

id lib. 6. Epid. sect. 4.

Ecclesi. 26. 27.

Valer. Max. l. 6. c. 5.

D d rum,

rum, dum exempli gratia non idololatras fornicatorum nomine compellat, sed oculos eorum: *Contrivi oculos eorum, fornicantes post idola sua.* Non nequam Invidios, sed oculos eorum: *Nequam est oculus Invidi.* Non Avaros infatigabiles, sed infatigabiles oculos eorum. *Infatigabilis oculus cupidus.*

Ezech. 6. 2. Non turbatos Pudentes, sed turbatos oculos eorum: *Turbatus est a furore oculus meus.* Et universim loquendo

omnis Legum transgressio, transgressio oculorum compellatur: *Unusquisque offensiones oculorum suorum abjiciat, & omnis abominatio auita abominatio dicitur oculorum.* *Unusquisque abominaciones oculorum suorum non projicit.* Quam veritatem toties Scriptura repetit & inculcat, ut

ut aliquando tandem capiamus; & refranando oculos, omnibus aliis peccatis fores ocludamus.

Ezech. 20.

Eccl. 14. 9. *Pf. 3. 2.* IX. Quid dicitis ad haec? an adhuc audebitis mendacium tam enorme effari, quale est libertatem, qua ad mutuos conspectus juvenibus indulgetur, innocentem esse, & periculo vacuam? quisquis hoc dixerit, Divinam manifeste sententiam impugnat. Unde omnino verba Ecclesiastici firmissimam custodiam tenete: *In filia non advertente se, firma custodiam.* Cum filiam habetis, qua videntium se oculos non subterfugit, ex oculis eam vestris non dimittite: *firma custodiam:* secus enim, cum occasione mali facientis nata fuerit, coram illam arripit: *ne in vestra occasione utatur se.* Neque hoc solum; sed quamcumque vultu levitate in ea notaveritis, nolite fidere: *ab omni irreverentia*

oculorum ejus cave. Quod si non feceritis, certi estote, quod si postea dum vestris eam desideriis oblectati tem volueritis, proterve resistantem & insigniter contumacem sitis habituri: *ne mireris si te neglexeris.* In Deo ore Ecclesiastici.

X. Et utinam malum, de quo dicitur non ultra progredetur! si quidem Parentes contenti non sunt hac solam ratione juventutem perdere. Pater quam enim, quod se mutuo contemplari libere possint, omnem in lingua facultatem nanctescunt, qua familiarissime, & velut de meliori essent, colloquantur, & commorentur. Quotidie circa vesperum fore panduntur, & quotquot vicini juvenes sunt, librum habent auditum. Qui si non sponte veniant, invitantur. Consideratur ad lumen tenue, & vix lumen. Non lingua tantum, sed & manibus campus excurrendi uberrimus patet. O abusus non deplorandos tantum, sed execrandos! Querunt nonnulli, quo idiomate, quibusve verbis locutus puer esset, qui in sylva inter aras lactaretur, quin unquam hominem loquentem audiret? Est, qui responderet, locuturum hujusmodi hominem lingua Hebraica, qua non solum omnium prima fuit, sed ante illam toti Mundo communis. Restat enim ipsa est hujusmodi parvulam nullo idiomate locuturam, ut qui nullam didicisset; id quod in his experimus, qui sibi nascuntur. Quid hinc infero? mecummet ipse perpendo, quam malitiam non desit filia quae piam, quae semper secum sola constitisset: crederem, non.

nullam; è domo Patris sui ad domum
 mariti excederet talis, qualis ad do-
 mum Patris à sacro Lavacro rediit. Er-
 ras, Seneca verba sunt, si puer, vitia
 noliscum nasci: ingesta sunt. Quæ igitur
 alia portâ Cacodæmon ingrederetur,
 si hæc, qui de loquimur, bene clausi
 foret? Ex quo facile colligitis, quan-
 ta Patribus Matribusque reddenda ra-
 tio incumbat, qui non solum januam
 hanc non ocludunt, sed suis cardini-
 bus movent, ut ocludi porro non
 possit; & pro eo quod in amores &
 procos invehantur, omnem iram ex-
 omerant in illos, qui abusus ejuscemo-
 di execrandos insectantur. Dicit non
 potest, quantum roboris ac efficacia
 habeat ad immutandos mores fami-
 liaris conversatio. Sicut immaculati,
 sicut innocentes filii vestri, sint ipso
 etiam argento candidiores; mihi cre-
 dite, non durabunt, aratem non fe-
 rent. Etiam argentum, cum manibus
 tractatur, nigrescit. Oculos vestros
 parte unâ in Dei Matrem convertite,
 quæ ad vocem Angeli turbatur: *Tur-
 bata est in sermone ejus.* Ex alterâ par-
 te Evam respicite, quæ ad vocem
 etiam serpentis non perturbatur; &
 agnosceat, quodnam prudentem
 inter & stultam filiam sit discrimen.
 Filia, quæ ingenuæ sunt, etiam
 suos domesticos verentur, & in præ-
 sentia fratrum quoque ruborem in
 vultu produnt. Quæ verò stultæ sunt,
 etiam, cum personatum diabolum
 continentur, non expavescunt. Ex
 qua impudentiâ ominari aliud nihil
 licet, quàm jacturam honestatis non
 astimare, familiarum interitum fa-
 mæ & animæ exitium.

XI. S. Antoninus die quadam Flo-
 rentinam urbem perambulabat, &
 cum fortuito oculos levaret, paupere
 super tecto chorum Angelorum, festi-
 vè tripudiantium, conspicit. Nota-
 vit plateam Sanctus, & in eâ domum;
 & cum in habitantium conditionem
 inquisivisset, intellexit, quod eâ ho-
 nestissima quædam vidua cum tribus
 omnino filiabus moraretur, tantè in
 paupertate, ut sine caecis, neque ce-
 terâ bene vestite, dies noctesque in-
 sumerent ad vitam necessario victu
 producendam. Facile divinabitur, si
 Sanctus hic Archiepiscopus in alios
 quoscunque pauperes liberalem se
 exhibuit, in has se, ut ita dicam, pro-
 digum exhibiturum. Crumentam
 nummis implevit, & ad Matrem desti-
 navit, cum dicto: bono esset animo,
 neque enim aut ipsam, aut filias, quam
 diu quidem ipse Archiepiscopus foret,
 porro eum egestate luctaturas.
 Verum, quis crederet? hoc loco cle-
 mosyna in venenum cessit. Juvencu-
 la enim, jam decorè vestita cum non
 egerent, omisso labore, ad fenestras
 excurabant, & sub matrimonii præ-
 textu in omnem viciniam prociaces
 oculos dimittebant, quo factum, ut
 tres istæ columbæ paucos intra dies
 in noctuas degenerarent. Pauci men-
 ses abierant, cum B. Antoninus eadem
 plateâ transiens in Viduæ memoratæ
 domum, tectamque oculos conjicit.
 At, quantum mutata rerum facies!
 Vidit jam non cælestis aula Genios,
 sed averni damnatos spiritus, qui fa-
 tuorum instar in tecto saltitabant.
 Causâ tantæ mutatonis cognitâ omi-

fit & ipse beneficentiam suam, quam in animarum exitium cedere intellexit, oleumque lampadi subtraxit, quæ pro luce gratiæ, turpem fumum diffundebat. Quid autem agebant domus hujus filie? Haud sanè dimidiam partem malorum, quibus filie modò vestrae conspirantur. E fenestram prospiciebant vagæ oculis, nihil aliud; non colloquebantur diu noctuque cum Amaliis, non in aedes suas illos evocabant, non ad latus iis assidebant, non manus eorum stringebant: & tamen Cacodæmones illarum in tecto saltitabant. Oportebit igitur dicere, non solum saltitare supra domorum vestrarum tecta Dæmones, sed & in ipsis penetrabilibus, ad focum vestrum, ad quem omnis generis spurciloquia audire est; sub foribus, sub quibus quandoque plus manus habent, quod agant, quam linguæ; in stabulis, ubi fiunt, quæ bestiarum sunt; verbo, nulla non aditum vestrarum parte suis stygem saltibus & choreis indulgere.

XII. Quid si autem præter videntem & discerrendi libertatem filiabus etiam conniveritis, ut solæ cum solis agerent? an non miraculo opus foret, ut non contaminarentur? quis autem credat, fore ut Deus miraculum faciat, quo licentiam hanc aut malè quaesitam, aut malè concessam confirmet, ac illam defendat, quæ nullâ causâ manifesto sese periculo exposuit? *Quis miserebitur Incantatori à Serpente percusso?* Nemo illum miseratur, qui oblinato animo ipse summum sibi malum accersit. An quis sine horrore videat, Juvenem solum cum solâ

loqui in angiportu, in sylva ab hominibus remota? S. Bernardus non tenet, quin exclamet: *Intra solam! vab, vab! lupus ad oviculum.* Et vos sine timore estis? ac dicitis, si consuetudinem possere, sic morietur? Quid jayat, filiabus identidem occinere, ut honestatis rationem habeant, si interea omnem eis ansam vitia subministratis? famelicos et mentem lautè instruatam adducitis, jejunos eos subinde assidere jubetis. Quid prodest, cum visitantur, reverentiæ admonere, quas interim solas sine arbitro relinquitis? Sepere circa hortum tollitis, & vicinos, et damnum inferant, exhortamini. An ignoratis, non alium in Mundo Diabolum potentius tentare, quam malam occasionem? Dæmon iste Dæmoniorum est. Unde Sancti, qui rei hujusce optimè gnari erant, non aliam magis formidabant. Quando S. Antonio Inferni illi Spiritus monstrorum specie apparebant, & modò veluti ursi, lupi, ac leones, modò serpentium formam in eum impetum faciebant, velut devoraturi: ridebat Sanctus, ac dicebat: plus satis apparatus quod nullius roboris sitis, dum tam mulci ad me unum venitis. Si quod vobis robur, si quæ virtus esset, sufficeret vel unus; & sic omnes baculo fugabat. At verò ubi mulier ad cellam se stitit, tunc enim verò cohorrui, se abscondit, ad orationem confugit, clavem à serrâ abstraxit, vestes & catenas obduxit, ut ne audiret quidem. Animadvertis, quanto conatu vici sancti pravam occasionem declinant? omnibus illam

Dæmo-

Ecclesi.
22.

Dæmoniis magis metuunt; & vos dicitis: nullum subest periculum?

XIII. Acquiescerem, plura non dicitur, si nunquam ex maledictâ hac libertate aliud quid consequeretur, ut quod consequitur, non reseiretur. Audimus autem sæpissime, nunc de hac puellâ sermonem inferri, quæ cum pudore honorem suum perdidit; nunc de illâ, quæ metu Magistratûs sponsalia contraxit; mox de aliâ, quæ factâ pudicitia jacturâ manus omnium agnatorum armavit, quibus fixum est, infamiam nomini suo illatam vindicare. Fructus hi sunt indulgentiæ illius libertatis, quam detestor; & eam non fugiatis? Africa regio est, quæ singulis ferme diebus nova in lucem monstra producit, quis nescit? rationem petitis, & causam? dabo. Regio est aridissima, quam pauca admodum flumina irrigant; unde fit, ut fera, quæ arenosas illas sylvas habitant, cum urgente siti ad bibendum perurgentur, frequentes eodem loco conveniant. Et sic, utut diversæ sint speciei, dum consuetudine quadam quasi domestica sociantur, Leones cum Tigrilibus, & Ursi cum Pantheris, Crocodilli cum Draconibus, ejusmodi prodigiosos partus progenerant, qui magnam hanc Mundi partem infamem faciunt. Super sedeo apologo, quia pudet tamdiu de eadem re loqui, quam fieri potest non uni tantum vestrum infelici nimium experientia abunde innotuisse.

XIV. Et ut hæc experientia abesset, fides saltem adhibeatur, ait S. Augustinus, aliorum experimentis, ac fatea-

mur, omnium passionum maxime infranatam ac indomitam esse Amorem. Duo omnium sapientissimi, quos Mundus habuit, ait Sanctus iste Doctor, fuere Adam & Salomon; utriusque enim Magistrum ipse Deus egit, cum sapientiam plusquam humanam infudit: utrumque tamen infatuavit Amor. Adamus quidem in gratiam mulieris, pomæ accepto, se, & omnem polteritatem suam perdidit, jusque, quo ipse cum omnibus posteris ad hujus alteriusque Mundi possessionem gaudebat, uno b olo abligurivit. An major hæc stultitiâ inveniri queat? Salomon autem mulierum amore insanians eo delapsus est, ut Dæmonem in idolis adoraret, totque aras ac templa extrueret, quot Deos ipsius uxores venerabantur. *Depravatum est cor ejus per mulieres, ait sacer textus, ut sequeretur Deos alienos.* Quis unquam credidisset, à viro sapiente tam enorme facinus perpetrari posse? & tamen ita est. Quin, si tertium quoque his ad-

1. 11 sup. Gen. ad lit. c. 42.

Apud Perierium l. 5. de princip. c. 1. lib. 8. de cur. Prac. affect.

Eccles. 19.

quam admitteret, sic Amans tam multa rationi dissentanea cæcus operatur, ut, si non amasset, nunquam ad ea admittenda induci potuisset. In fabulis suis Antiqui finxerunt amorem, cum adhuc parvulus esset, cum Scultitia aliquando jocatum fuisse. Hæc, ut vel ludibunda furit, aliter nos inter jocos, Amori oculos eruit; quo factum, ut in hujusce criminis poenam, Amorem, quacunq; ierit, deinceps ducere, iusta sit. Pulcherrimè fabula hæc veritatem declarat, cum amoris passio alio ducere non utatur, quam eadem, quæ illum excæcavit, Insaniã. Qui igitur sit, ut tantum vos vestris juvenibus fidatis, ut primò finatis illos liberimè inter mutui amoris indicia conversari; subinde autem, cum jam ebrius amor est, solos cum solis majori temeritate agere permittatis? An illa passio, quæ mortalium sapientissimos excæcare potuit, puellam etiam ætate & judicio infirmam, & adolescentem perinde fragile de statu sanæ mentis dejicere non poterit? nec creditis, strictissimam vos Deo rationem reddituros, quod filios ac filias vestras in evidenti pereundi pericula incurrere volentes videntésque permiseritis? quod si eam à vobis Deus experiturus est, cur non in planam, magisque securam viam eos redeçitis? usque ad eone crudeles eritis, ut cum

Novar. in sum. 4. 24. 11. 18. Bon. de præcep. disp. 3. fo. 2. univ. separent, animas vestras, ac liberorum vestrorum impendio ac labore tam parvo in salutem asserere possitis, humeros oneri tam levi subducatis? *Peccant parentes, si filios à suspectis sodalitiis nõ separent,* tantòque gravius peccant,

quo hujusmodi sodalitia magis fuerint suspecta. Neque necessarium est, suismet oculis videre, quæ fiunt turpia, ut impedire teneantur; sufficit rationabili duci suspicione. Quæ autem motiva magis esse convincentia possunt ad suspicionem de quomodocumque conversandi modo concipiendam, quam quæ adducta sunt hæcenus.

XV. Saltem edicite, quo fundamento nitamini, cum aliter, quam dixi, operamini? fortassis, multorum similiter facientium exemplo? At, S. Eucherii doctrina est? *Quid nobis illo Dei judicio proderit multitudo, nisi singuli judicabuntur?* Deus, cum sententiam aut pro vobis, aut contra vobis feret, non quaeret, an alios secuti sitis, sed an se. Imò multitudo vobis citamento esse deberet, ut contra, quam illa faciat, facitatis; quam enim prudenter illam ut normam sententiæ quis sequitur; tam malè observat normam agendi. *Senti cum multis operare cum paucis.*

XVI. Solà ergo noticiã, quam de filiabus vestris habetis, nitemini, & tantam de illarum constantiã vobis promittetis? Verùm an nescitis, illam solùm mulierem invictam esse, quæ non est oppugnata? Cælum Philosophi ideò dicunt esse incorruptibile, quod contrarium non habeat. Quot personæ hoc modo sunt incorruptibiles! bonæ sunt, quia occasionem non habent, quã malæ sint: de cætero, si quas insidias ex occasione amicus hostis strueret, vix uno die in suã integritate persisterent.

XVII. Multo minus velim mihi reponi, filiam vestram admodum bene instructam, prudentem atque sagacem esse, ita ut sciat, agnoscere laqueos, si quos illi parari contingeret: fieri enim potest, ut talis quidem in presentiarum sit, cum sui etiamnum potens est: sed siute ut amare, & aliquem deperire incipiat, & videbitis eam non minus quam aliam quamlibet laqueis implicandam. Observatum est, belluas nullo alio tempore facilius in castes ac retia incidere, quam cum generandi stimulis perurgentur: tunc enim passione abripuntur, ita ut omnia longe imperfectius cognoscant, quam quovis alio tempore. Par conditio filiarum vestrarum est, utur nunc laqueos & technas perspiciant, amore tamen ira excœcabuntur, ut postmodum non tam prudentes atque sagaces sint in evitandis, quam modo videntur. Demus etiam, suo illas Amore non excœcati, an non Amantes ipsi sufficient ad eas excœcandas? sinite incipiant afferre dona; modò velum elegans offerant; alias vestem pretiosam promittant; aut aliud quippiam mundinarum tempore comparandum, & mox mira videbitis. Providi Ducis bellici effarum fuit: Nullam esse urbem arcemve tam munitam, quæ expugnari non possit, si mœnia quatiantur machinis confatis ex metallo, quale Mexici in Carolo V. transmisit. Dicere nimirum volebat: donis sapius oblati omnem denique fidem cedere & expugnari. Et sapientis sit, exstimare, infirmum pectus femina non

expugnandum repetitis ejusmodi machinarum ictibus, cum satis constet, plures ex hoc sexa inde ad peccandum cupiditate habendi, quam studio voluptatum? Unde sapienter olim Pythagoras: Aurum igne, feminam auro probari. Magna est mulier, quæ muneribus non vincitur.

XVIII. In quo igitur fiduciam vestram ponetis? forsitan in illorum bonitate juvenum, qui demos vestras percutiant? Verùm o vos miserosthi in his fiduciam vestram collocatis; etenim jure optimo quis dixerit, canna vos & arundini confracte inniti. Hos namque plus quam aliud quidquam timere convenit. In ultimo Septentri- *glam M.* one urfi nullo magis tempore damnum afferunt, quam hyemali: cum enim colore sint candido, inter ingentia nivium volumina minus observantur, & minus timeantur. O quanto foret melius, meâ quidem sententiâ, si ades vestras milites, aut alias libero vivendi genere suspecti juvenes frequentarent, quam illi in modestiâ speciem compositi: illorum enim justo metu filias vestras cautè admodum custodiretis; hi verò quia prudentuli videntur, & prætenu temporis fallendi domos vestras subeunt, aut ad vos tanquam sanguine juncti invisunt, quamvis plus quam urfi sint; adeo & versuti, & audaces sunt, quia tamen albi sunt, non timeantur, & hoc ipso magis nocent. Nec, quia non initio statim hæc damna se produnt, idèò minus certò sunt eventura. *In Isa.* *136.* Spine, ait S. Augustinus, non pungunt in radice, & tamen quod pungit, ex radice procedit. Senim cù spina in terra radi-

radices egit, aculeos progerminat. Sic paulatim nascitur confidentia, & velut in resuâ, dominium ac possessio; nec pungitur tantùm, sed & laceratur honestas.

Quòd si postmodum puella gustum quendam peccati præcepit (quod nimis pro dolor! frequens est) omnino aliud remedium, quo ad frugem reducat, non superest, quàm commercium omne cum ejuscemodi Juvene recidere. Absque hoc enim omnia alia in irritum cadunt. Quàm se torquet, quàm in omnem se partem vertit cerva telo transfixa? & tamen, donec è plagâ sagittam extrahat, quid miseram juvat fugere? Ita quot consilia, alioquin bona, Confessarius suggerit? nihil autem his omnibus efficit, quoaëusque latro ille domesticus procul esse jubetur. Et ideo *super filiam luxuriosam confirma custodiam*, ait Spiritus Sanctus, *ne quando in opprobrium faciat te venire inimicis*: nisi in tempore hanc procandæ licentiam sustuleritis, sic crecet, ut in opprobrium vestrum indelebile tandem desinat. Cur igitur animo vestro necdum decernitis, illam tollere? an possibile est, ut datâ operâ somnam vestrum Serpenti proximi continuare velitis, & non potius ejusdem caput conterere? Quæ perversitas est, eò hodie rem devenire, ut tanquam mos laudabilis defendatur, quod tanquam certam Juventutis pestem junctis animis & viribus in ultimam Thulem relegare oporteret?

2. Theff. 26. XX. Denunciamus vobis in nomine Domini Jesu Christi, ut subtrahatis vos

ab omni fratre, ambulante inordinatè. Denuncio & ego vobis in nomine Domini, quòd nisi filias vestras à gravissimis hisce periculis subtraxeritis, & vestras & illarum animas æternam sitis perdituri. Illarum quidem, cum sit difficillimum, pestem non contere, & tamen auram pestilentissimam vocibus contaminatam atrahere, à exempla pessima, gestus turpissimos ante oculos habere. Vestras autem, cum filiarum vestrarum peccata vobis imputabantur, qui ea tam facile impedire & potuissetis & debuissetis. Servus, qui Herum à morte sibi inferendâ non prohibet, juxta Leges & Jera, rationem hujusce necis debet reddere. An non Pater & Mater rationem Deo reddent, qui mortem filiarum æternam non impediunt, quin è quotidianam ejus incurrendæ occasionem subministrant? Hac mea denunciatio est, quid contra reponitis qua ratione in posterum suscipietis negotium hoc tanti momenti? an ego vos inter fidei nostræ amicos, an inter inimicos numerabo? *Qui suorum & maxime domesticorum curam non habet, fidem negavit. & est infideli deterior*: ait S. Paulus: & argumentum illius hoc est: Aut enim hujusmodi Parentes credunt, quòd peccatum inter mala sit maximum; credunt, quòd Deus severissimo illud judicio sit examinaturus; credunt, quòd æternâ pœnâ sit multandum, quotiescunque non fuerit seriâ pœnitentiâ expiatum, vel non credunt? si non credunt, fidem negarunt, & infideles sunt. Si credunt, & nihilominus suis non melius consulunt,

fulunt, sunt infidelibus deteriores, eò quòd non obstantè tantà cognitionis luce, agant nihil. Nisi malum dicere, idèò Parentes hosce Infidelibus deteriores esse, quia deteriores sunt Mahumetanis, qui summam honestatis filiorum curam & gerunt & proficuntur. Audite me tandem, Dilectissimi, qui non aliud, quàm vestrum, vestrorumque bonum promovere contendo; tollite istos abusus, latrones ac fures domesticos amandate, & finite vobis tandem persuaderi; quòd unum ex precipuis mediis salutis vestra sit, recta Liberos

educatio, quos Deus vobis cum in finem concessit, ut vos, quos ad statum matrimonialem vocavit, hanc viam ad cælum perduceret. *Mulier salvabitur per filiorum generationem, si permanserint in fide & sanctificatione.* Salvabitur per generationem filiorum, si permanserint in fide & sanctificatione. Ita Deus ad communem omnium salutem largiatur.

1. Rom.
2. 5.
Vide
Theopit.
& Hag.
in hunc
loc.

DISCURSUS XVI.

De Obligatione Filiorum, ad exhibendum Parentibus honorem.

I. **A** pud veteres Persas duæ res magno habebantur opprobrio; mentiri, & nomina sua non extolvere. Quod attingit mendacium, non potest negari, oppido illud esse turpe; etenim si infamis est, qui monetam adulterat, jure longè majori infamis censetur, qui cor adulterare præsumpsit. Quod autem æquè probrosum sit, sua debita non expugnare, non ita manifestum est: siquidem hoc sæpenumero ex obæratu inopia potius, quàm ex culpa oriri potest. Unde Lex ista à rectæ rationis Tribunali probari, atque ut justa admitti non potest, nisi

ita explicetur, quòd nimirum per nomina & res alienum intelligantur beneficia; nomine autem obæratum Ingrati, qui suæ non respondent obligationi. Hi jure meritissimo humanæ generationis opprobrium compellendi sunt, cum ejusmodi debitum non solvant, quòd, si alius solvendi modus non suppetit, solo possunt animo expungere, amando scilicet illum, à quo boni quidpiam in eos derivatum est. Quod si ita est, inter abominabiles istiusmodi debitores meritò numerandi veniunt filii illi ingratiissimi, qui ingratiissimo tantùm animo ingens illud beneficium, quòd nascendo à parentibus acceperunt, compensare velle videntur. Quæ me hodie causa impulit,

R. P. Segneri *Christ. Instr. Tom. I.*

E c ut